

SANITEETTITILOJEN PUHDISTUS JA HOITO

Saniteettitilojen käyttöikä voi vaikuttaa.

Saniteettitilat lajitellaan märkä- ja kuivatiloihin. Märkätiloihin kuuluvat huoneet, joissa on satunnaisesti roiskevettä (esimerkiksi pesu- ja kylpyhuoneet, saunat, suihkulliset wc:t). Kuivissa saniteettitiloissa ilman suhteellinen kosteus on satunnaisesti korkea, näitä tiloja ovat muun muassa kodinhoito- ja kuivatushuoneet.

Yleisesti tämän päivän rakentamisessa otetaan huomioon veden ja kosteuden pääsyn estäminen rakenteisiin, mutta pinnat ovat edelleen tilan käyttäjän omassa käsissä. Tässä on saniteettitilojen ylläpidossa muutamia tärkeitä huomioita otettavia asioita.

Tärkeä ilmanvaihto

Kun tiloissa käytetään vettä, tiloihin tulee kosteutta, joka on saatava poistumaan mahdollisimman nopeasti. Pintojen kuivaamisella voidaan auttaa asiaa erittäin paljon, mutta lopullinen kuivuminen on aina ensisijaisesti kiinni ilmastonin (ilmanvaihdon) tehokkuudesta ja toimivuudesta.

Koneellinen ilmastointi, ilmastointilaitteet, paineistus, huippuimurit ym. tekniset termit saavat ihmiset helposti ajattelemaan, että ilmastointikysymykset eivät koske ollenkaan tavallista ihmistä eikä niihin voi vaikuttaa mitenkään. Useimmiten on kuitenkin kysymys aivan arkisista käytännön toimista.

Ilmastoinnin tulee olla aina päällä ja ilmastointiventtiilien auki. Ilmastoinnin tehoa pitää lisätä, kun käydään saunassa, suihkussa tai kuivatetaan pyykkiä. Yleisesti ottaen aina, kun tilaan tulee kosteutta.

Monesti näkee, että venttiilejä pidetään kiinni esimerkiksi lämmön säästämiseksi tai vedon vähentämiseksi. Niin voi satunnaisesti tehdäkin, kunhan muistaa päästää kosteuden ulos silloin kun sitä syntyy. Toisaalta, ilmanvaihto saattaa olla suunniteltu toimimaan tietyllä tavalla, jolloin on mahdollista, että tukkiminen saattaa sekoittaa ja rikkoa systeemin. Kysy esimerkiksi huoltomieheltä tai laitevalmistajalta neuvoa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Ilmastointijärjestelmän kunnosta huolehtiminen on tärkeää. Pelkkä lautasventtiilien puhdistaminen ei riitä. On kurkistettava niiden taakse. Erityisesti kylpyhuoneissa ja etenkin kodinhoitohuoneissa, joissa käsitellään ja kuivatetaan pyykkiä, syntyy runsaasti tekstiilipölyä. Kevyt nöyhtä kulkeutuu helposti putkistojen tukkeeksi.

Hyvän ilmanvaihdon mittari on ”käsippyhetesti”: Laita ilmastointi maksimitaholle ja käsippyhe venttiilin alle. Pyyhkeen tulee pysyä venttiilin imussa. Toinen hyvä mittari pesuhuoneessa on ”peilitesti”: peilin tulee olla höyryvapaa noin kymmenen minuutin kuluttua suihkuttamisesta/saunomisesta.

Saunomisesta

Saunoissa tulisi muistaa avata ilmastointiventtiili saunomisen ajaksi ja pitää sitä auki myös saunomisen jälkeen, mikäli venttiiliä ei pidetä jatkuvasti auki. Puilla lämpiävä kiuas pitää tehokkaasti huolta saunan kuivumisesta vielä löylyjen oton jälkeenkin puiden palamisen jatkuessa. Sähkökiuas sen sijaan jäähtyy nopeasti. Saunan kuivumisen varmistamiseksi kiuasta on hyvä pitää lämpimänä ainakin 10 minuuttia löylyjen jälkeen.

Lauteille ei suositella runsasta vesihuuhtelua saunomisen jälkeen. Suihkutiloissa koneellinen ilmastointi täytyy pitää maksimiteholla 10–15 minuuttia suihkun jälkeen, kunnes ilmankosteus on normaalitasossa. Veden poistaminen lattialta kuivaimella aina suihkun jälkeen on olennaista: se nopeuttaa kosteuden haihtumista. Lisäksi se ehkäisee kalkin, saippuan ja muiden epäpuhtauksien kertymistä saumoihin sekä pinttymistä laattojen pintoihin.

Taloyhtiössä kannattaa miettiä tehostettua ilmanvaihtoa päivittäisten/viikoittaisten käyttöhuippujen ajankohtiin, jolloin asukkaiden mahdollinen virhetoiminta aiheuttaa vähiten haittoja kiinteistölle. Oikea suunnittelu tuottaa myös energian säästöä.

Muistathan tyhjentää kiulun saunasta: sen tyhjentäminen voi lisätä parikin vuotta paneelien ja lauteiden käyttöikää.

Lattialämmitys

Mikäli saniteettitilassa on lattialämmitys, on suositeltavaa pitää se aina päällä. Suurin osa nykyisistä lämmitetyistä lattioista toimii termostaattikytkennällä: kesällä lämmitystasoa voidaan laskea ja talvella nostaa sen mukaan mikä milloinkin tuntuu jalan alla mukavimmalta. Mutta tärkeää on, että lämmitys on aina päällä. Lattialämmitys nopeuttaa lattian kuivumista, mikä edesauttaa kosteuden nopeaa poistumista.

Pääsääntö: Älä pidä mattoa lattialämmitetyssä kylpyhuoneessa. Jos kuitenkin matto tuntuu välttämättömältä, huolehdi ainakin, ettei se ole koskaan märkänä lattialla. Kosteus imeytyy mattoon ja pysyy siellä pitkään. Kuivakin matto voi aiheuttaa laattojen irtoamisen, sillä sen alla pistelämpö nousee korkealle aiheuttaen laattojen lämpölaajenemisen ja sen myötä laattojen irtoamisen. Ethän myöskään jätä vaate-, pyyhe- tai pyykkikasaa lattialle, niillä on sama vaikutus kuin lattiamatolla.

Siisti ja hygieeninen

Saunoissa ja pesutiloissa mikrobit viihtyvät ja lisääntyvät helposti. Lika ja kosteus toimivat pieneliökannan ravitsevana ruokapöytänä. Siksi puhtaudesta huolehtiminen ei ole vain esteettinen, vaan mitä suuremmassa määrin myös hygieeninen asia. Erityisesti saunan lauteiden alla on mikrobien mainio asustaa: on kosteaa ja lämmintä.

Ihmisen jälkeensä jättämä ihon rasva, tilaan kulkeutuva yleislika, vesiroiskeet ja saippua ovat tyypillisiä likalaatuja pesutiloissa. Näihin tiloihin on erikoispesuaineita, joiden koostumus on tehty irrottamaan nimenomaan näitä likatyyppejä. Jotta saunaan tarttuisi likaa mahdollisimman vähän, suositellaan saunomiseen tarkoitettujen laudeliinujen käyttämistä.

Varsinaiset likasaostumat syntyvät pitkällä aikavälillä. Ne näkyvät värimuutoksina laatoissa ja saumoissa tai tuntuvat karheutena sileissä pinnoissa. Tyypillisiä saostuman kertymiskohtia ovat suihkun ympärillä olevat seinät ja lattiat, lattiakaivojen, lavuaarien ja wc-istuinten ympäristö sekä vesihanojen juuret. Syitä kertymiseen voi olla puutteellinen tai liian harvoin toistuva siivous, kova (tai ruosteinen) vesi sekä huonojen tiivisteiden vuoksi vuotavat ja tiputtelevat vesikalusteet.

Ennaltaehkäisy on puhdistuksen ja tilojen kunnossa pysymisen perusta. Kun pinnat alkavat likaantua, uusi lika tarttuu herkästi entiseen ja ongelma kasvaa. Säännöllinen puhdistaminen ja kosteuden hallinta ovat avainsanat, joilla ongelmat ehkäistään. Kun pesu- ja kodinhoitotiloja puhdistetaan riittävän usein oikeilla aineilla, vältytään niin saostumien kertymiseltä kuin hankalasti poistettavilta pinttymiltäkin.

Pienet mustat pilkut pinnoilla ovat ensimmäinen indikaattori siitä, että hyvä peruspesu olisi tarpeen. Jopa homesuojatut silikonit ”pilkuttuvat”, kun saoskerrostumia on tarpeeksi. Ei pelkoa, kaikki perinteinen lika saadaan kyllä nykyajan puhdistusaineilla poistettua.

Materiaalivalinnat

Keraamiset laatat, kansanomaisemmin kaakelit ja klinkkerit, käsittävät suuren määrän erilaisia tuotteita. Käyttäjän tulisi miettiä, millaisia ominaisuuksia laattapinnoille hakee. Valintavaiheessa moni kiinnittää huomiota enemmän väreihin ja kuoseihin kuin toimivuuteen. Sileää pintaa on aina helpompi puhdistaa kuin rosoista, joissa niissäkin on eroja puhdistettavuuden suhteen. Myyjä auttaa kullekin sopivan laattatyyppin valinnassa.

Laatat kehittyvät jatkuvasti ja yhtenä kehityksen tärkeimpänä päämääränä on helppohoitoisuus. Nykyiset laatat ovat tiiviimpiä kuin ennen, mattapintaisissakin laatoissa on yleensä silmälle näkymätön pintakäsittely, joka ehkäisee lian pinttymistä laattaan.

Nykyisin myös saumaustaastit ovat kehittyneet. Siivouksen helpottamiseksi on suositeltavaa käyttää muovivahvisteista (polymeeri) saumaustaastia kuten Mira Supercolor tai vahvistaa muut laastityypit saumasuojausaineella (Mira 4300 Flex) jo laastin sekoitusvaiheessa. Silikonin on aina oltava homesuojattua, saniteettitarkoituksiin sopivaa.

Säännöllinen puhdistus

Ensisijainen puhdistus on lastalla kuivaaminen aina suihkun jälkeen.

Kosteiden tilojen pinnat ovat syytä ajoittain pestä asianmukaisella puhdistusaineella, vedellä ja harjalla tai muulla pesimellä. Pesun tarve riippuu olennaisesti tilojen käyttötiheydestä ja -tavoista. Moni luottaa pelkästään huuhteluun vesiletkulla tai suihkulla. Tällä tavoin pintoihin tarttunut lika ei kuitenkaan lähde.

Ottaen huomioon suihkutiloissa yleisen likatyyppin (ihon rasva) ja sen pintaan sitomat muut likahiukkaset, laattapinnat on pestävä säännöllisesti heikosti emäksisellä yleispuhdistusaineella (Mira 7210 Ceramic Wash -peruspesu). Harvemmin toistettava peruspuhdistus tehdään emäksisellä tai vahvasti emäksisellä tuotteella (Mira 7110 Base Cleaner -peruspuhdistus). Jos säännöllinen pesu on laiminlyöty ja pinta on erittäin likainen, pintaa tulee liottaa tai pestä useampaan kertaan mahdollisesti eri aineilla, jotta lika lähtisi.

Saostumat ovat kemialliselta rakenteeltaan erilaista ainetta kuin rasvalika ja edellyttävät myös toisentyyppistä tuotetta. Kalkki- ja ruostesaostumat poistetaan happamalla aineella (Mira 7120 Ceramic Cleaner pesuaine). Turvallisuuden vuoksi kannattaa käyttää valmiita happamia puhdistusaineita, ei esimerkiksi laimennettuja happoja.

Tummentumat voi pestä vaaleista saumoista klooria sisältävällä puhdistusaineella (Mira 7220 Sanitary Wash). Turvallisuuden vuoksi on tärkeää ottaa huomioon, että hapan aine ja klooripitoinen aine eivät sovellu samanaikaisesti käytettäviksi. Tummat saumat puhdistetaan emäksisellä aineella (Mira 7210 Sanitary Wash).

Vanhoja saumoja voi kyllästää käsittelemällä niitä öljyä sisältävällä puhdistusaineella (Mira 7210 Ceramic Wash -peruspesu). Aikaa myöten puhdistusaineen sisältämä kookosöljy kyllästä saumat likaa hylkiviksi.

Ongelmana home

Saniteettitiloihin tarkoitetuissa silikoneissa ja saumaustaasteissa on nykyisin homeenestökäsittely. Mikäli hometäpliä näkyy, se johtuu joko säännöllisen puhdistuksen laiminlyönneistä ja/tai tilan rakenneongelmista. Hometäplät ovat tummia läikkiä pinnoilla ja ne irtoavat melko helposti tavallisessakin pesussa. Klooripitoinen pesuaine Mira 7220 Sanitary Wash poistaa homeen ja samalla tappaa homesienet itiöineen. Klooripitoisella valmisteella saa poistettua myös punertavan leväkasvuston, jota joskus tulee suihkuseinissä oleviin laatan saumoihin.

Homeen tai levän ilmestyminen saattaa kertoa puutteista siivouksesta: saumoissa saattaa olla kiinni tarttunutta likaa, joka homehtuu. Jos puhdistamisesta huolimatta home- tai leväongelma on jatkuva, se kertoo tilassa ja/tai sen rakenteissa olevasta liiallisesta kosteudesta. Tällöin olisikin korjattava mahdolliset rakennevauriot ja jatkoa ajatellen tutkittava tarkoin ilmanvaihdon toimivuus, tilojen kuivaamisen sekä tuulettamisen tarve.

Yleisohje pesulle

Varaa kaikki tarvittavat välineet käden ulottuville. Valmista pesuliuos pakkauksessa olevan ohjeen mukaan.

Seuraa tarkoin kunkin tuotteen pakkauksen ohjeita, ne voivat poiketa tässä olevasta yleisohjeesta!

Useimpien puhdistusaineiden käyttö alkaa pinnan kastelulla; saumat kyllästävät vedellä ja lika alkaa pehmentyä. Pesuliuosta saa levittää alueelle, jonka pystyt käsittelemään kerralla, useat pesuliuokset eivät saa kuivua pintaan puhdistuksen aikana. Huomioi tämä erityisesti silloin kun peset pystypintoja.

Anna vaikuttaa ohjeen mukainen aika ja pyyhi sienellä lika irti. Huuhtelevä pinta runsaalla vedellä ja kuivaa se kosteuden poistamiseksi sekä raitojen välttämiseksi.

Turvallisuus

Käytä tuotteen ohjeen mukaisia suojavälineitä ja huolehdi tuuletuksesta voimakkaita pesuaineita käytettäessä. Ehkäise pesuliuosten kulkeutuminen pestävistä tiloista muualle. Sijoita ovensuuhun puhdas lattiapyyhe, johon voi pyyhkiä jalat tai vaihda jalkineesi muihin tiloihin siirtyessäsi.

Älä päästä lapsia tai lemmikkieläimiä pestävään tilaan pesun aikana. Sulje ainepakkaukset huolellisesti annostelun jälkeen. Säilytä aineet aina poissa lasten ulottuvilta.

Jos tuloksessa toivomisen varaa

Erittäin pinttyneillä pinnoilla voi olla päällimmäisenä rasvalikaa ja sen alla saostumia. Tällöin pesu on tehtävä ensin emäksisellä aineella (Mira 7110 Base Cleaner peruspuhdistus) ja toisella kerralla happamalla pesuaineella (Mira 7120 Ceramic Cleaner -klinkkeripuhdistus). Jos värjäytymä on imeytynyt hyvin syvälle materiaaliin tai on erikoisen vaikea, esimerkiksi hiusvärin aiheuttama, voi jälki olla lähtemätön. Pinttymät ja saostumat syntyvät pitkä aikavälin kuluessa. Vaikeimmissa kohteissa tarvitaan useita ”tehopesuja” ennen kuin pinta on puhdas (Vinkki: Kastele / kyllästä aina saumat vedellä ennen hiusten värjäystä).

Kaikkia pintoja voi puhdistaa epäpuhtauksista myös luonnonmukaisella Monuclean BF 1 -puhdistusmassalla.

Suositteluvia aineita

Kaakelikeskuksen valikoima:

Mira 7110 Base Cleaner peruspuhdistus (vahvasti emäksinen, rasvaa liuottava)

Mira 7120 Ceramic Cleaner -pesuaine (hapan, kalkinpoistoon)

Mira 7220 Sanitary Wash -saniteettipesu (säännölliseen puhdistukseen, homesuojaa)

Mira 7210 Ceramic Wash -peruspesu (säännölliseen puhdistukseen, suojaava)

Monuclean BF 1 -puhdistusmassa (lian irrottamiseen pinnoilta)

Muita keraamisille laatoille kehuttuja aineita ovat mm:

Supervahva kaakeli- ja tiilipesu F 25, Rakennuskemia (hapan=pH 0, poistaa laastijäämät laatan pinnasta)

Johnson kivipesu (pesee ja suojaa saumat)

Johnson Saunan Tehopesu (emäksinen, ehkäisee saostumia)

Johnson Orange Action (sisältää appelsiiniöljyä)

Mr Muscle kylpyhuonesuihke (ehkäisee saostumia, myös lattiakaivoihin)

Cif Kylpyhuonesuihke (ehkäisee saostumia)

Domestos Bi-actif keittiö- ja kylpyhuonesuihke (puhdistus)

Domestos tehopuhdistaja (desinfioi, valkaisee, poistaa hajut)

Cif-Oxy Gel (geeli, irrottaa likaa ja valkaisee tahroja)

Klorin (klooria sisältävä, valkaisee, desinfioi mm. lattiakaivot)

Ajax Kylpyhuone Spray

Ajax Shower Power (erikoistuote suihkutilojen päivittäiseen puhdistukseen)

Mr Muscle Shower Shine (erikoistuote suihkutilojen päivittäiseen puhdistukseen)